

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegraful ese de două ori pre septembra: Duminecă și Joi'a. — Prenumere ratiunea se face în Sabiu la expediția foieș pre afară la c. r. poste cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expediție. Pretul prenumereanu penitul Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. car pre o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nº 39. ANULU XX.

Sabiu, in 14 26 Maiu 1872.

tral celelalte parti ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre unu sau 8 luna pre o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și tineri străini pre anu 12 $\frac{1}{2}$ ann 6 fl. Inseratul se plătește pentru întâlăbra cu 7 fl. sirlu, pentru a douăbra cu 5 $\frac{1}{2}$ fl. și pentru a treia repete cu 3 $\frac{1}{2}$ fl. v. a.

Sinodul archidiecesanu.

Siedinti'a a IX-a,

tenuta in 1-a Maiu 1872 sub presedinti'a P. Arhmandritu și Vicariu archeișcopescu Nicolau Popescu.

Mai intâi se cetește protocolele siedintelor a VI-a, VII-a și VIII-a și se autentica.

Presidiul prezentează sinodului a) o rogare a comunelor bis. Zlatna, Valea-Dosului Tranpoele, Vulturi, Galatiu, Fenesiu și Presacă pentru arondarea lor la protopopiatulu Zlatna de josu. — Se transpunere Consistoriului. — b) O petitione a pretilor din comun'a Eșopatku privitor la imbutatirea stării loru preotiesci. — Se transpunere consistoriului.

Dlu Paliti'a face o interpellatione in o causa a parochiei Cerchiei din protopopiatulu Zlatnei de susu.

La ordinea dilei se pune reportulu comisiiunei scolare. Referintele comisiiunei Dr. Mesota cindu raportulu face in numele comisiiunei următoare propunere: In reportulu despre scările populare s'au observat őre-cari defectuosități, de őre-co nu s'au raportat despre toate 1092 comune ale Archidiecesei nôstre, ci numai despre 839; de aceea comisiiunea propone 1) că sa se indrumzez Consistoriul a cere dela inspectoratele noastre districtuale de scără date mai acurate și mai detaliate după tabele mai corespundetore; având a se petrece între copiii scărelor poporali și scărilor din scările normale capitale. 2) In privința invietimentului pentru adulți se propune a se aprobă pasul Consistoriului de a cere dela înaltulu ministeriu de culte și instrucțione remonterionii din culti'a statului pentru barbatii cari s'au distinsu in instrucțione adulților; iera pre de alta parte sa se invite Consistoriul a provocă toate inspectoratele districtuale a îngriji de deshiderea scărelor de adulți prin toate comunele și la sinodulu prossim u ascernu unu conceptu mai detaliu despre scările de adulți, însemnându anume etatea adulților. 3) Cu privire la esamenele de calificare a invietitorilor și profesorilor Consistoriul sa elaboreze uno reglementu provisoriu, care sa-lu și pună in lucrare in anulu acesta; iera la sinodulu prossim u să-lu asserna spre revizione și aprobare. Totu-odata sa se ascerna la acesta și unu conceptu despre invietitorii și profesorii din Archidiecesa cari au decret de denumire definitiva și cari suntu numai provisorice. 4) Cu privinția la scările nôstre confessionale, admonate pentru prim'a-dată de înaltulu regim, 134 la numeru, de őre-co aceste au fostu admonate mai cu séma pentru defectuositatea edificiilor scolare și a midilócelor de invietimentu și de őre-co cele mai multe din comunele admonate suntu din cauza seraciei pose in impossibilitate de a-si adaptă scările după cerintele legii scolare din midilócele proprie, propune comisiiunea că sa se invite Consistoriul că, aretându numerul comunele lipsite sa căra dela înaltulu ministeriu regescu in numele sinodului o subvențione cumulativa pentru ajutorarea scărelor serace din subvențione statului notala pentru invietimentulu poporalu. 5) In călu pentru reglementul de organizare provisoria a invietimentului poporale comisiiunea se alatura la parerea Consistoriului că adeca sa se amâne darea opinionei din partea Consistoriului pentru sinodulu prossim. 6) In privința cartilor scolare se propune că Consistoriul pâna la sinodulu prossim sa compuna o consemnare, in carea sa se arate: a) care cărti scolare suntu recomandabile b) care trebuie emendate și in ce constă defectuositatea loru c) care trebuie delatorate d) ce cărti noue scolare suntu necesarie, indicându totu-odata și modalitatea, după carea s'ar potea mai usiora provedea scările nôstre cu cărti bune 7)

Observându-se ca in reportulu Consistoriului nece o urma despre vizitarea scărelor nôstre confessionale propune, că Consistoriul sa efectuește acăstă vizită prin referentulu senatului scolasticu său prin alti asesori scol. in districtele unde se va află mai mare necessitate. 8) In fine vediendu ca nu se face in reportulu Consistoriului nici o amintire despre scările granitieresci ea se invite Consistoriul a reportă in sinodulu prossim despre starea acestoru-feliu de scările.

La desbaterea generale, asupr'a propunerei comisiiunei scol. care se deschide, iau parte deputatii Nemesiu, Macelariu, Dr. Glodariu, Branu; și după ce din partea presidiului s'au datu deslușirile necesare despre acea impregiurare ca consistoriul au purcesu la proiectul seu din punctu de vedere strengu alu legii, mai vorbindu după aceste deputatii Dr. Pecurariu și Sândru și încheiându-se desbaterea generală se deschide ea specială asupr'a punctului I, din propunerea comisiiunei, care săra desbatere se primesce. De asemenea se primesco săra desbatere și punctul 2 și 3 — Dupa primirea acestor'a face p. Z. Boiu urmatore propunere: Consistoriul archidiecesanu se înviedea a luă măsurile de lipsa că secțiunea pedagogica a institutului Archidiecesanu sa se amplifice aimesuratu recerintielor temporul și ale sciintei și a reportă sinodului prossim despre cele întreprinse; care propunere punându-se la votu se și primesce. Dupa aceste urmăzu la ordine propunerea a 5 și 6 a comisiiunei cari de asemenea se primesco săra discussiune.

Presidiul la 12 őre intrerupe siedinti'a și postesc pre sinodu că același in corpore sa se prezenteze la Escenten'a Sea; despre ce dejă amu reportatu (vedi nr. „Tel. Rom.“ 36).

Suscepndu-se siedinti'a presidiul pune la ordinea dilei continuarea reportului comisiiunei. Si propunerile 7 și 8 ale comisiiunei se primescu intocmai săra vre-o discussiune.

Presidiul aduce la cunoștința sinodului cestionea despre scările granitieresci, care au facutu Consistoriul in anulu acesta pedeci forte mari și au causat lupte cu comitetulu administrativ al fondurilor granitieresci, care contra statutelor intarite au valamatu caracterulu scărelor nôstre confessionale granitieresci și că cauza acesta se află spre decidere la înaltulu ministeriu reg. ung.

Presidiul pune la ordine propunerea dlu Nemesiu, pre care fiindu momentosa, o reproducemus și noi in plenum:

De őre-co determinationea din § 27 din legea pentru aperarea patriei privitor la eliberarea candidatilor de invietatori dela servitulu presentu practicu militari se explică in § 54 alu instrucționei edate pentru efectuarea acestei legi intracolo ca numai acei candidati se pricepe cari se află aplicati de invietatori ori celu patienu de suplenti și nu și candidati de pedagogia și de őre-co prin acăstă mesura se impedește și inapoiște inflorirea institutului nostru, se impedește invietimentulu in scările poporale, se invite Consistoriul archidiecesanu a face pasiulu cuiuinciosu pentru modificarea acestei explicări a legii susu citate și pentru eliberarea dela servitulu presentu alu elevilor din institutulu pedagogicu că candidati de invietatori. — Acăsta propunere se primesce săra desbatere.

Urmăzu la ordine propunerea Drului Pecurariu: referat'a scolară sa se pune la dispozitionea Consistoriului că acesta sa insarcineze cu ecăstă pre celu mai aptu din singul cons. spre oclocu lucru, după cum cere legea și natura lucrului. La propunerea contra; vorbescu mai multi deputati parte pro parte acăstă punându-se la votu — cade propunerea.

Deputatulu Ratiu propune, din cauza că neințelegerile intre gr. or. și intre gr. cat. in comune mestecate e unu dintre cele mai mari impedecata-

mente ale culturei și invietimentului, ca sinodul să insarcineze pre consistoriu a pasti in afacerile scolare cu gr. catolicii la unu compromisu pre basă reciprocităție. Propunerea acăstă se primește.

Cu aceste se încheie siedinti'a. Dupa amédi se va tine siedinti'a ultima a acestei sesiuni.

Una cuventu la situatiunea nôstra.

A�andu in vedere faptele ce au inceputu a se desvolta dela 5—6 Maiu incocă și cari vedem ca se desvolta continuu, sperămu ca nația natiunii a estu din nesurantă in carea se ducea pâna acum. Obligamentul celu mai urgentu alu românilor inse este acum a nu mai schiopată sub nici unu protestu, ci, pâna nu se radica altu visoriu politicu și mai periculosu de căm fu celu ce trecu preste capetele nôstre sa cantăm unu lmanu, in care sa ne asigurăm vietia nôstra natională.

Celu mai de aproape mijlocu de a ni dă o siguranță este consolidarea puterilor nôstre, cari sa conlucră indoită și inimi la sjungerea unei pusezioni mai favorabili natiuniale in privința politica și in toate privințele recerate de o vietă natiunale.

Acestu mijlocu datatoriu de siguranță este adveratul celu mai aproape, pentru că elu jace in periferia putinței nôstre. Elu ince, prin nisice intuiții, după cum le mai vedem espresu ici și unde in o parte a pressei nôstre, poate să se indeparteze că și inainte cu sișe ani și să ne smulgă nouă românilor cea mai acomodata ocazie de a ne aduce la valoare de a areta lumei, influența nôstra binefacătorie in afacerile patrii spre binele acestei și totu odata și spre alu românilor in speciale.

Deci pentru ori-care cau este de lipsa că sa simu mai mobili și de cum ne-amu aretat pâna acum vre-o data. Cuvintele au sa fie de scic incolu mai numai procento la faptele, la activitatatea ce trebuie desvoltata. Nu va si può barbatu inteliginte și de o inteligintă de ori-ce gradu, de prisosu la locul ce-lu avemu dinaintea nôstra. In cetăți, in orașie, in sate, ori-unde și ori cătu voru si trebuie după mesură puterilor sele sa se misce sa lucre. Si bine sa ia căma sia-cine, miscarea său activitatea de căre vorbimu nu are sa inseamneze numai interesul de a paraliza temerea, ca nu amu reest nici cu cătu sperămu ca vomu reest, ca asti este unu popor, este o nație demnă de vietă, carea anu doră să-si manifesteze vietă, dară pentru acăstă trebuie că sa aiba unu spatiu politicu mai largu, mai comodu, unde se poate respira mai liberu, venită cu totu din toate părți sa contribuimara la dobândirea aceluui spatiu.

Dara puterile nationali? Acele continuându-se a fi aplicate la ori-ce ocazie in interesulu natiunii și alu patriei se intarescă și ceea ce nu au pututu esoperă astădi esoperă mâne.

Ne cuprindă mirare de multe ori, cum de omenei cari se provoca cu placere la străbanii nostri romani, cu tempu și fără de tempu, nu-si aducu aminte de istoria desvoltării statului acelor'e, de luptele intre patrii și plebei. Ne cuprindă mirare, cum de din esperintă a aceea ce ni-o pune inainte istoria, că o oglinda spre a invetă din trens'a, nu se aplică la impregiurările nôstre, incătu este de a se aplică. Si acăstă nu pentru alta decâtă pentru de a indemnă la activitate, la lucru totu natiunea nôstra, dara nu sa o condamne la letargia și la immormortare de viiă.

Noi avem convingerea că probă ce amu putem să depunem in făția alegerilor futore, era esu in favorea nôstra, pentru că ea in casul celu mai bun, aru face sa se simta puterea influenței nôstre in cumpără patriei.

Dara pentru ori-care cau este de lipsa că sa simu mai mobili și de cum ni-omu aratatu pâna acum vre-o data. Cuvintele au sa fie de scic incolu

mai numai procente la faptele, la activitatea ce trebuie desvoltata. Nu va fi unu barbatu inteliginte si de o intelligentia de ori ce gradu, de prisosu la lucrul ce lu avemu dinaintea nostra. In cetate in orasie, in sate, ori unde si ori cati voru si trebuie dupa mesur'a poterilor sele sa se misce, sa lucre. Si bine sa ia sema fia-cine, miscarea seu activitatea de care vorbim nu are sa inseamneze numai interesu de alegeri, ci totu-deodata spre a documentala cat valoare are romanul chiar si cu manuale legale prin legi aspre si grele.

Cugetam ca e de prisosu a desvoltat acesta tema acum mai departe, pentru ca acesta si-o pot face fia-care cetitoriu in combinatiunea sea mai departe. Din aceste putene inse pot vede fia-care ce obligaminte are asupra-si, la a caror implinire noi provocam pre totu susfetulu cu totu adinsulu.

Ni pare reu ca nu avemu alte promisiuni de alte perspective mai stralucitoare la indemana pentru publicul romanu. Dara fia elu siguru, ca dupa o lupta, numai de dieci de ani, purtata cu interes curato si cu bravura, prospectele cele splendide pentru nationa nostra voru aparé de sinele si se voru insinti ele pre sinele, caci resultatul ostenelet celor ousete si adeverate nu are lipsa de ajutoriulu trambitilor. Elu are vocea sea propria cu carea nu striga si totu-si se aude, caci vocea sea propria petru de dulce si linu departe si este atragatorie.

Cine aru cadé in ispit'a sa dica ca si aceste suntu numai intipuiri trebuie sa-si aduca ominte ca intipuirile aceste au unu radim in fapte imprimante, in faptele unui barbatu cu deosebire, a caror resultatu aduna din apropiere sinode si din departare congresul bisericesc nationali. Deci intipuiri cu astu-felia de base suntu cu atal'a mai realisabile cu catu ele au postulatulua ca sa lucre cineva la esfurea loru, si acestu cine-va sa nu sia unul seu puteni dara toti romanii din patria.

Protocolul

adunantiei politice a romanilor, tienuta in Aradu, la 9 Mai st. n.

1. La ora 4. dupa amedi, dupa ce sal'a mare a otelului "Crucea alba" era ocupata desu de romani din tote partile vecine si de tote procesiunile sociale cate placu romanilor si le onora, intră in sala Antoniu Mocioni, presedintele clubului deputatilor romanii dela dieta ce se incheia in Pest'a,

si luanda presedinti's, salutandu pre numerosii infasciati, li desluci, prin o cuventare scurta si chiara, scopul pentru care i-a conchiamatu din incredintarea clubului, carui'a presediu. Acestu scopu, disce oratorele este celu spusu apriatu in conchiamarea ce se publica in diuariul "Albin'a" si in cele-lalte foi nationale, anume:

1. pentru a deliberé si a medioci contielegeri despre program'a notionale.

2. Pentru a combiná si a pune la cale cele mai corespondintore mediloci in privint'a alegerilor ce ni stau inainte, intru interesulu causei nationali. Dupa acestea, oratorele conchiamatoriu, multiamindu infatisatiilor ca au venit in numeru atatu de mare; recomanda de presedinte pentru acesta adunantia pre d. Ioane Popoviciu Desseanu.

D e c i s u : Adunantia aclama intre vivale pre d. Ioane Popoviciu Desseanu de presedinte.

2. Ioane Popoviciu Desseanu ocupandu loculu de presedinte si recomandandu-se la bune-vointia si la amorea infasciatiilor accentua seriositatea scopului carea pretinde desbateri catu mai linisite si mai seriose. Recomanda adunantiei de notari pre Iosifu Botto si pre Georgiu Pop'a.

D e c i s u : Adunantia si alege de notari ai sei pre Iosifu Botto si pre Georgiu Pop'a, si se prochiamaa de constituite.

3. Parteniu Cosma salută dispusetiunea clubului deputatilor nationali, cari prin conchiamarea acestei adunantie dau ocazione fia-cărui romanu a contribui la stabilirea programei politice a nationei sele. Propune multiamita acestui clubu si presedintelui pentru tienut'a din dieta si pentru conchiamarea acestei adunantie.

D e c i s u : Adunantia in unanimitate votaza recunoscinta si multiamita clubului deputatilor nationali si desclinito dlui Antoniu Mocioni presedintelui acestui clubu, statu pentru tienut'a politica in diet'a tieriei, catu si pentru conchiamarea acestei adunantie.

4. Presedintele Ioane Popoviciu Desseanu spune adunantiei, ca reununile politice de prin comitatele vecine au tramsu mandatru anume la acesta adunantia, ale caror' nome suntu cunoscute dejá in parte si din gazetele nationale, — acum s'arau petrece pre lungu tempu deca aru trebu si presinte si sa primesca salutariile dela fia-care delegatiune precum s'au insinuatu la presedintia. Dreptu aceea propune de a se primi constatarea generala, cumca

aici suntu representanti romani din urmatorele comitate: alu Aradului, Biharie, Bichisului, si alu Cianadului, alu Temesului, Carasiului, Zarandului, din alu Solnociului de midilocu, din alu Satumariului si din alu Crasnei; iera romanii din indepartatul districtu alu Chiorului nepotendu-se representati prin delegati, tramit din capital'a loru acesta telegrama:

"Siomeul'a 9 Maiu, adunarei nationale romane in Aradu. Inteligint'a din Siomeul'a, districtul Chiorului, nepotendu-se infatisia, saluta cu seutimente fratiesci intrég'a adunare, si e condusa de dorint'a: a vedé nationea scapata de prigonirile adversarilor. Se d. chiara solidaria in privint'a concluselor ce le aduce adunarea, fiindu convinsa, ca acelea voru corespunde scopului maretui. Sa viéze zelosii barbati intruniti in interesulu prosperei nationale (subscrisi): Andrei Medanu, Vasiliu Indre, Michaiu Mihale'a, Stefanu Cosmula, Georgiu Buteanu, Franciscu Mihale'a, Gregoriu Tamasiu, Miculescu, Vasiliu Chisiu, Nicola Nilvanu, Teodoru Indre, Florianu Nilvanu, Ioanu Iliesiu, Demetriu Indre, Sandru Pop'a, Georgiu Nemesiu, Ioanu Indre, Alessiu Varn'a, Petru Lutiu si intregu poporul romanu chioranu."

Intre aplause se pronuncia

D e c i s u l u : Adunarea primește cu viu plecare telegram'a inteligintiei din Chioru ce ne aduce solutri, purces din inimie de frati, si cu bucuria ia cunoștinția despre aderint'a Chiorului la concluzile acestei adunantie. — De asisderea primește constatarea generala, ca aici suntu reprezentanti romani din comitatele: Aradu, Biharea, Timisiu, Cianado, Bichisio, Zoranda, Carasiu, Solnociul de midilocu, Satu-mariu, Crasna. Intruniti din tote partile, salutandu-se unii pre altii si imbracisandu-se fratiesce, scriu in protocolu acestu actu de fratieta ca sa fie modelu posteritatiei, pre carea o provoca prin acesta cu tota solenitatea: ca in dilele de bine, cu cari o va binecuvantá, dupa a nostra credintia. Dileul parintilor nostri, — densa sa nu vite si sa nu slabescu din acesta contielegere sânta, ce noi astazi in dilele de ispit'a o afirmam in facia contrarilor nostri, si o sigilam cu imbracișiarile nostre.

5. Dr. Alessandru Mocioni, motivandu necessitatea unei programe nationali ascerne unu proiectu de resolutiune care numai de catu se primi in desbaterea generala; si incepandu-se desbaterea speciala, se inscrisera si cuventara la fiesce-care punctu

puse atunci si cantă dimpreuna cu pruncii ingunchiati inaintea Dileului parintilor nostri:

"Cântarea diminetiei
Din budie nevinovate
Cui altui se cuvinte
Puternice parinte
Decat tie a dă?

"Din slav'a stramosiesca
De amu cadiutu ne 'naltie,
De amu uitatu unirea
Ce ne 'ntarea 'ntru tote,
Acum ne fa uniti"

si depunendo cum se exprima singuru, ca o ofrandă semintele ce semena in acea prima-vera a nationalitatiei nostre, adaogă:

"P'aceste saduri humili
Recoritoria plòia
De adeveru sa pice
Sa creșca sa dea roduri
Sa simu prea fericiti."

La 1828 Heliade impunendu-si o noua misiune, misiunea de a lucră asopra nationei sele prin pressa, fundă primul jurnal ce apără in Romania: "Curierul român", ce este regulat in tempu de două-dieci de ani si nu incetă decat din cauza evenimentelor dela 1848.

"Curierul Român" devine unu centru de rădiare ce tramitea ide'a si lumin'a in tota tiéra, si in acel'a-si tempu unu centru de atracțiune imprejurul căruia gravita totu ce era intelligentia, talentu seu scientia in tiéra. N'a fostu jone, n'a fostu incepatoriu in carier'a literarie, care sa nu astea coloniale "Curierul român", deschise, pline de ospitalitate si de afectiune.

La 1836 Heliade crea o alta publicatie periodica: "Curierul de ambe sexe", foia mensuala care remane si pana astazi modelul publicatiilor de asemenea natura. Ací Heliade publica cele mai multe din productionile sele poetice precum:

FOLISIOARA.

Morteia celebrului barbatu eruditu I. Heliade Radulescu, despre carea amu publicato si noi, a aflatu unu echo durerosu in tote partile romanime. Ca unu micu tributu imparatasimu si asta-data unele din cunintele funebre.

Discursul pronuntiatu de D. Esarcu.

Dompiloru si prea iubiti concetatiuni!
Posteritatea incepe astazi pentru marele barbatu alu Romaniei I. Heliade Radulescu, si vine a depune cunun'a nemurirei pre numele celor mai ilustri dintre fiii sei.

Provedinti'a tramite din cindu in cindu nationilor genuri esceptionali cari concentra, resuma si incarna in trenii tote aspiratiunile, tote sperantele, tote sentimentele, tote cugetările, tote susperintele, tote gloriele loru; cari le deschide perspectivele viitorului in care se averta o seria de generatiuni successive; cari iau o natione intréga in brotiele loru poternice ca sa o ineludiesca la focul animei loru, ca sa o lumineze la radiele schintei divine ce Dumnedieirea a depusu in trenii si sa-i dea unu avertu a căruia impulsione se va simti mai multe secole.

Acela ce se asta inaintea nostra, iubiti concetatiuni, fu unu din acele genuri esceptionali. In tempu de o jumetate de secolu elu brazdul in tote sensurile si in tote directiunile solulu Patriei, si aruncă pretutindeni, cu mani secunde, sementie abundente de lumina, de adeveru si de vietia. In tempu de o jumetate de secolu elu facu sa treaca susfetulu seu in susfetulu nationei si conduse, instru, emptiona, incanta, entusiasmă pre contemporanii sei ca profesoru, ca literatoru, ca poetu, ca cugetatoriu, ca publicistu si ca omu de statu.

"Scolele române, — dice unu eminentu pu-

la G Ianuariu 1802. Primele sele studiuri pre la dascalii greci din acea epoca, primele sele incercari poeitice inca dela versta de noue ani, denotu o inteliginta precoce, o natura superioara. Vocatiunea lui insa nu se revela decat audientu lectiunile ce predă Lazaru in ruinele delo Sav'a unui micu numru de elevi ce se imbuldian plini de entusiasmu impregiurulu nemuritorului dascalu. Atunci amaru patriei române si alu romanismului, inflacara anima sea, si de atunci pana la moarte, vieti'a sea nu fu decat o lunga si continua lupta pentru regenerarea, marirea, prosperarea si glorificarea nationalitatiei române.

Succedandu lui Lazaru, elu aduse in indeplinirea missiunei sele ardorea entusiastica a apostolului.

Facu gramatic'a, seu mai bine scose din midocul caosului glossicu elementele limbii; traduse matematicale lui Francoeur; compuse seu compilă geografii si cursuri de stilu; intreprinse cu unu din condiscipulii sei traducerea si tiparirea metodus lui si tablelor lancasteriane, si formă o pleiada de primii profesori ce se respandira in tiéra la deschiderea scolelor române prin judetie. Elu com-

mai mulți oratori: Dr. Iosif Hodosiu, V. Babesiu, Vicentiu Bogdanu, Mirone Romanu, Aleșandru Romanu, Mircea B. Stanescu, Sigismundu Borlea, Demetru Bonciu, Sturz'a și alții.

In fine cu unanimitate se primira totă punctele fără nici o modificare, decât numai în preambul la „cuvintele” „partită noastră” se scriaseră la propunerea lui Hodosiu, acestea: „națională română”, sfârându adunantia ca e cu cale să se accentueze caracterul cătu mai bine: Dreptu aceea intregului proiect de rezoluție este acestă

Decis u: Conferința acăstă decide, ca partită națională română are să se susțină și mai departe, atât sub decursul alegerilor, cătu și în dietă tineri, că partita politica-națională de sine statutoriu” și privesc de chiamarea sea a lucrării totă medilōcele legale și loiali spre aceea, că în cătu mai multe cercuri să se alăgă membri pronunciati și resolvi ai partitei naționale române.

Se stăoresc următoarea programă pentru partită politica națională română de sine statutoriu:

1. Solidaritatea cu naționile patriei de asemenea direcție politică.

2. Conferința pretinde că cestiușa de naționalitate sa se desleze între marginile integrităției politico-teritoriale ale tineri și fără a face imposibile o administrație regulară, pre basă egalei îndreptării naționale, cătu mai curendu, în sensul aceluia proiectu, ce clubul naționalu l'a ascernut dietei în an. 1868.

3. Fără a prezdecă decisiunilor conferinție generale a românilor din Transilvania, ce va să se tienă, acăstă conferință până atunci tiene la proiectul de rezoluție, ce în anul 1868 clubul naționalu l'a ascernut dietei avându aceluia proiectu de scop a netedă căle pentru o complanare a differențelor ce subsistă între unele despusețiuni legative și între interesele îndreptării ale poporului român din Transilvania.

Dara în virtutea identității de interes între noi și frății nostri din Transilvania acăstă conferință se crede îndreptătită a-si exprimă dorința că în casulu de cără români din Transilvania în conferința loru eventuală s-ar pronunța pentru participarea la alegeri, voru să-si tienă de chiamarea loru națională că în totă cercurile în cari densii suntu majoritatea, să alăgă numai deputati pronunciati de partidă națională română.

Michaid'a, Ruinele Tergovisiei, Sarafimulu, Visulu, 20 Decembrie, Sburatorulu etc. etc. Elu publică asemenea o multime de traducioni din Lamartine, Cervantes, Lord Byron, Voltaire, Molière, Boileau, Tasso, Guizot și alții.

„Curierul de ambe sexe” apără regulat în empu de 12 ani și esercită o mare influență asupra culturii naționale.

Sa notăm acă Heliade su care pentru prima oară introduce (în anul 5-lea periodu) alu „Curierul de ambe sexe”), literale române străbune cu care ne servim toți astăzi, cu totă marele și pericolosele pentru densulu obstacule ce se radică din partea inimicilor ascunsi ai naționalității române.

Dara nu erau obstacule, nu erau pericule cari să intimideze pre acestu energic luptătoru cându eră vorba de cultură limbii și literaturii naționale; și în luptele ce urmarirea marii sale idei provocă, elu desfășură o energie de desindere și o audacia de atacu care atrase asupra-i multe, varii și durerosé loviri. Satiră eră o arma la care elu adesea avea recursu și pre care o mană cu o teribilă cutiezantă și energie. Cătu de poternic eră Heliade căndu se înarmă cu biciul satirei, și aduce aminte contemporanii sei: apariția satirei Maceasiliu și florile, isbi că fulgerul pre acelui contra căroru Heliade îndreptă teribilă sea verva satirica.

Vedem, domnilor! că de cără figură lui Heliade apare incungurata de aceeași avreola, că figura lui Lazaru, la începutul scărelor române, ea apare asemenea grandiosă și imposanta la începutul jurnalismului și regenerării limbii și literaturii naționale.

Profesori, publiciști și omeni de litere, sa venim dară a depune omagiele noastră la picioarele marii figuri a inițiatorului nostru, a apostolului nostru înainte mergatoriu.

Dara vedu asemenea împregiurula carului subnebru o corporație întrăga de demni și laboriosi lucratori: acăstă este corporația tipografilor cari au venit și ei a-si depune omagiele înaintea

4. Fiindu ca, după experiențele de pâna acum n-a potutu a nu se observă șrescă legatura între art. de lege XII din 1867, și între negațiaegalității ei de dreptu pentru naționile nemăgiare: din cauza acăstă este detorintă partitei naționale a-lu combate cu totă medilōcele legale.

5. Partidă națională doresce să se extindă cătu mai multu dreptulu de alegere, anume și tiene de detorintă a lucră spre aceea, că legătura electorală din Transilvania, ce, batjocurindu ideia dreptului, scote din cadrul constituției mai multu de 3/4 ale poporului, să se reforme cătu mai curendu, în conformitate cu reorințele democratice ale adevăratei sisteme reprezentative.

6. Partidă națională consideră înaintarea înveștiamentului publicu de o condiție prealabilă pentru prosperarea tineri întregi, și a naționei române deosebitu; dreptu aceea ea va staru la înființarea de feliorite instituție de înveștiamente, cultura publică și pentru poporul român; anume fiindu ca înveștiamentul poporului românesc ce cade în pre-cumpaniția scărelor confesionali, va tinde că acele despusețiuni ale legei, care ingreună eficacitatea acestor scăle, să se delature cătu mai curendu.

7. Partidă națională din privința unei bune economie de statu, va tinde și mai departe că și până acă, a impede cătă cheltuielile improducitive, și cari nu suntu de interesu generalu; ea va tineni că prin o reformă a sistemelui actuale de contribuție, sarcinile sa se imparte mai potrivit.

8. Partidă națională va sprință dorințele partidei naționale din Croația, în cătu acestea nu tindă a desface legătura legală cu coroana St. Stefanu.

9. Partidă națională combată instituția voiturilor virile, centralizarea introdusa atâtă în administrație politica, cătu și în cea justiciară, și preste totu și cunoște de detorintă a înaintă totă reformele necesare pentru dezvoltarea materială și intelectuală a tineri în spiritul democratice și alu liberalismului.

6. Demetru Bonciu propune și adunantă primisce în unanimitate acestu.

Decis u: Însuționile, ce din diferite părți și mai cu séma din a guvernamentalor se fac naționaliștilor români, că și cum cauza loru națională și miscarile și luptele întru interesulu acelui,

patronului loru, căci Heliade a fostu asemenea unul din primii nostri tipografi.

Tipografia s-a su stabilită chiar acă în loculu numit cismen'a lui Mavrogheni, locu ce a vedință adesea pre Heliade venindu nu numai cu manuscrisele sale dară cu manuscrisele astătoru junii literatori, ale căroru scrieri, după ce le corigea stilulu, le tipărea gratisu în teascurile hospitaliare și amicali ale tipografiei sale.

Printre lucrările acestoru teșuri se aflau doi tineri cari au devenit unul membru alu consiliului superior de instrucție publică, d. Florianu Aronu, și altul Eminentia Sea Episcopulu de Buzău, patrantele Dionisie.

Dara nu numai profesori, nu numai publiciști și omeni de litere, nu numai tipografi sa vina sa se închine înaintea marii figuri a lui Heliade, sa vina sa-si recunoscă pre initiatorul loru; toti acei cări susțină astăzi și au pusu în aplicare potențială părție ce se numește asociație, totă societățile de cultură ce există astăzi în tiéra: Ateneulu, Societatea instrucției poporului, Transilvania, Societatea Academica, Economia, Societatea filarmonica, etc. etc. au fostu precedate de alte societăți alu căroru principale motoru a fostu totu marele nostru Heliade.

Pre la enul 1827, Heliade, impreuna cu Constantin Golescu, formara o societate literară la care luara parte mai toti barbatii însemnatii din capitală precum și cei trei frați ai Domnitorului Gheorghe Ghică, adeca Mihalache, Aleșandru și Constantin.

Acăstă prima societate literară avea un locu demn de dens'a, căci adunările membrilor sei se faceau în casele lui C. Golescu, unde este astăzi palatul domnescu. Tronul soveranului României ocupă pote astăzi acelă-si locu ce-lu ocupau fotoliurile membrilor societății literare.

Heliade celi acă în mai molte sedințe literare, gramatică sea, precum și primele sele traducioni din Lamartine: Disperarea, Provodintă, La homu,

ară cuprinde atacuri în contră tronului, patriei, constituției, integrității și unității statului Ungariei, — că unele ce stau în contradicție cu caracterul, cu totu treacătul și cu preșințele naționale române, suntu nu numai insuționuri neintemiate, ci și neadeveru și calumne tendențiose; căci partidă națională română nutrindu totu-o dată sentimentul patrioticu, nu au avutu și nu are intenție de a ingreuna și pericită dezvoltarea și servirea patriei comune, ci este de convicție, că din recunoșterea drepturilor naționale și din multamirea naționalităților va rezulta nu pericitarea ci întărirea tronului și ascurarea patriei.

Pre acestu motivu, partidă națională română și tiene de detorintă a respinge, cu totă rezoluție, insuționile amintite.

7. Mircea B. Stanescu propune și adunantă primisce în unanimitate.

Decis u: Candidații și respectivamente deputații naționali români au a se deoblegă sub cuvenița onorei, ca se voru tieni de partidă națională română și de program' ei

8. Venindu la ordine modolo procederei la alegerile venitioare pentru deputați dietali, Vicentiu Babesiu face o propunere ce adunantă primindu-o cu unanimitate, o trece astu-felul de

Decis u: Pentru privilegiarea asupra alegerilor și conducerea și sprințirea loru în totă, intru interesulu partidei naționale, se va înființa:

1. Unu comitetu generalu în Aredu, de celu pucino 15 și celu multu 25 de membri din locu și de prin părți; ieră prin midilocirea acestui se voru înființa;

2. Comitete naționali centrale particulari în totă comitate, respective districtele unde nu există încă; mai departe prin starința acestor se voru înființa;

3. Comitete cercuali prin totă cercurile și comunele, cari comitete voru sătăcă în sine în atingere, legătura și în coalițare cu comitele centrale din propriile loru comitate, respective districte, și la necesitate cu comitetul generalu.

4. Comitele cercuali voru să nemidiloci la îngrijire; ele voru lucră și deadreptulu prin comitele comunali; ele voru conduce la inscriere și votare pre alegatori, și totu ele voru mediloci adunări pentru a pune candidatul și a luă acestui partidă de onore, precum și pentru ori-care alta trebuință.

Lacul, Rug'a de séră și artă poetica alui Boileau. Heliade învederă autorilor sei de ce eră capabila limbă română cătu de sonora, cătu de armonioasa, cătu de flexibila polea deveni, manuata fiindu de una maestră.

Societatea acăstă dură înse sōrte pucinu. Constantin Golescu muri după ce fundă, împreuna cu Heliade, la moscă sea Golescu, o scăla și pensiunat de baeti din cele trei județe de prin pregiu: Muscelu, Argesiu și Dâmbovița, scăla ce fu încredințată dlui Florianu Aronu pre care Heliade l'u înveță metodulu lancasterianu.

Dupa moarte lui Constantin Golescu, Heliade facu cunoștinția cu I. Câmpineanu. I. Câmpineanu, inițiatu déjà într'o societate secreta formata de Nicolau Văcărescu, Const. Câmpineanu, Emilian Florescu și alții, în tempulu emigratiunei loru în Brăsătovu, se intielesă cu Heliade și puse amendoi basele unei nouă societăți: acăstă fu societatea filarmonica la care se asociara toti barbatii eminenți și toti boerii însemnatii, cari atunci erau cei dintâi a luă parte la lucrările ce aveau de scop cultură națională. Grigorie Cantacuzino, Iancu Văcărescu, Brătianulu Stolniculu, Ioanu Slatineanu, Emilian Florescu, Em. Filipescu, Scarlatu Crețulescu, Petru Poenaru, Ioanu Odobescu, banulu Grigorie Baleanu, Ioanu și Scarlatu Rossetu, Gr. Racovita, Ioanu Manu, N. Golescu, Aristia, C. Manu, Manesco, Văcărescu Irină, Apostolescă Marija, etc. etc. se grabira a respunde la apelulu facutu de Heliade și Câmpineanulu, — și deslegara cu generositate pungă și fura în poziție de a fondă o scăla dirigiată de Heliade și Aristia în care junii elevi se ocupara cu literatura, cu declamația și cu muzica. Din acăstă scăla esira primii artiști dramatiči. La 29 Augustu 1834, Heliade invita pre toti membrii societății și mai multi din notabilitățile capitalei și se dețe înaintea loru primă reprezentanție în limbă română: Fanatismulu, tradusu în versuri de Heliade dela Voltaire.

(Va urmă.)

Cându unu cercu nu aru avé candidatul național său nu s'ară poté intruni pentru punerea unui atare, elu, respective partid'a naționale de acolo, va face apela la comitetul centralu din același comitat, respective la celu generalu, și acest'a va intreveni cu svatul seu și cu conlucrarea sea.

5. Comitetele suntu impotente a incheia compromise cu alte partide politice intru interesulu alegerilor naționali; comitetele cercuali inse pururea numai cu scirea și pre lângă svatul comitetului superioru.

9. Pentru a se constitui comitetul generalu amintită in punctul de mai înainte adunant'a aduce acestu.

Decis u: Se constituie comitetul generalu cu resiedenția in Aradu, și urmării se alegu de membrii acestui comitetu : 1. Ioane Popoviciu Desseanu 2. Lazar Ionescu 3. Demetru Boneiu 4. Mircea B. Stanescu, 5. Ioanu Ratiu, 6. Iosifu Co-dreanu, 7. Teodoru Serbu, 8. Ioanu Arcosu, 9. Georgiu Craciunescu, 10. Dr. Ioane Papu, toti din Aradu, 11. Alesiu Popoviciu din Comlosiu, 12. Nicolau Filimonu din Pecic'a, 13. Paulu Mlovanu din Mihalocu, 14. Stefanu Adem'u din Temisiör'a, 15. Alessandru Mocioni din Capelnasiu ; 16. Ioane Popoviciu din Ioschido, 17. Teodoru Papu din Bai'a de Crisiu ; 18. Parteniu Cosma din Beiusiu ; 19. Georgiu Vasileviciu din Beiusiu 20. Vic. Popu din Ghebeliu.

10. Iolianu Ianculescu amintesce ordinatiunea ministrului de justitia in caușa alegerilor și instructiunea supremului procuror regescu, cari amendoane fiind emise pentru a scuti libertatea personala a alegatorilor in contr'a atacurilor eventuali din partea asiă numitilor cortesi, intempina inse ambelor o splicatiune de totu contraria, și anume este tema de influență ce ar veni din partea unor oficiali, cari nu voru sa intelégă liter'a și scopulu amintitelor dōue ordinationi. La propunerea oratorelui și a presedintelui I. Popoviciu Desseanu, adunant'a aduce in unanimitate acestu.

Decis u: Conferinta declara că, după ce libertatea miscamintelor electorale e garantata prin legile tierii, — cestiunat'a ordinatione ministeriala nu pote avé, și intrădeveru nici nu are să tu intielesu, decât a pune stăvila atacurilor tiente contr'a securității persoanei alegatorilor și in urmare contr'a libertății alegerilor ; dreptu aceea conferinta respinge cu indignatione ori-ce splicatiune sinistra precum și eventual'a aplicatiune ne-corecta a acelei ordinationi ministeriali, și spre a prevent consecintele astorui felu de tendinție apelă la conducatorii și intiegintii români din totu părțile că sa invetiție pro alegatori despre drepturile și detorintele loru legali fatia de alegerile de deputati, recomandando-le deosebitu de o parte a se retine de la ori-ce atacuri tiente contr'a securității personale, precum despre alta parte a nu suferi dela nimenea nici unu felu de pressiune spre dănu'a libertății alegerilor, pentru ca aminti'a despuse-tiune ministeriala nu pote avé altu scopu, decât a asecură libertatea personala in miscamentul electoralu săcădătia de partida a fia-cărui alegitoru, dura nici decât a scribi ce-va din acestă libertate, ce o garantă legea insa-si.

11. Pentru autenticarea acestui protocolu și pentru publicarea lui adunant'a aduce

Decis u: Comitetul central ce se alesse, i se incredintăza autenticarea acestui protocolu și modulu publicării lui astfel, că sa ajunga la cunoștiția tuturor românilor, fia prin gazetele naționale, ori și prin tiparire separată. La tota intemplarea și prin ori-care modu, publicatiunea sa se faca in totu părțile și cătu mai curendu, că nici unu român, interesat de binele nației se, sa nu remană in nesciția său la indoieala despre detorint'a sea naționala, ci sa o vîdea apriatu că sa o intielegă și sa si-o implineșca.

12. Ne mai fiind altu obiectu la desbatere, presedintele multiamește adunantieei pentru tactul și intieginti'a de care dede probe in decursul desbatelerilor, și-si exprima recunoscint'a pentru incredere cu care l'a onoratu.

Adunant'a se desface intre urari entuziasme pentru presedinte, pentru Mocioni, pentru fracieitate și pentru contilegerea naționala.

Acestu protocolu sa celiu și sa autenticat

in siedinti'a comitetului centralu, tenuite in 12 Maiu s. n. 1872.

Presedinte : Ioane Popoviciu Desseanu m/p.
Notariu : Georgiu Pop'a m/p.

+ Seire trista ni se comunica prin unu telegramu dela Hatiegua, Joia trecută și adeca, ea Ioanu Noacu de Hunadu, c. r. majoru in pensiune a reposat in 10 Maiu. In densulu a perduțu naționalea și biserică unu barbatu energicu, sinceru și devotat. Fia-i tieran'a usioră și amintirea eterna !

Concursu.

La stationea parochiala vacanta din comun'a Merchiasi'a, cu filia Jomboru, protopresbiteratul Cohalmului, se scrie concursu pâna la Dumineca' iutai'a dupa Rosaliu, carea este in 11 Iunie a. z.

Emolumentele suntu :

a) dela 114 familii din matra și dela 36 famili din filia căte o ferdelu de grâu, cu totulu 150 ferdele ardelenesci, dimpreuna cu tacele stolari sistemizate ;

b) portiunea canonica statutore din 9 1/2 jugere parte pamentu aratoriu, parte fanatie din care 2 jugere se cozesce in totu anulu. Lângă care o canepiste de o ferdelu, și o verzaria.

c) Lemnele trebuintiose de focu. Apa serata de ajunsu, și in totu anulu roditoriu se potu in-grasă 2—3 rematori la ghinde.

d) Cas'a parochiala cu totu cladirile economice necesari și gradina pentru legumi.

Doritorii de a ocupă acesta statione, au sa ascérna concursele loro instruite in sensulu "Statutul Organicu" la scaonul protopresbiteralui gr. or. alu tractului Cohalmului in Cat'a.

Merchiasi'a in 11 Maiu 1872.

Nicolau Mircea

Adm. prot.

In contilegere cu comitetul parochialu.

(1—3)

Concursu.

Pentru ocuparea stationei vacante de alu 2-lea parochu la biserică ort. res. a S. Treimi din preurbu Brasiovului Tocile, impreunata cu unu venitul anuale de 800 fl. v. a., se scrie prin acést'a concursu cu terminu pâna la finea lui Iunia a. c.

Concurrentii la acestu postu trebuie sa aibă și studiile unei alte facultăți pre lângă teologia ; său celu putinu sa sia absolvatu gimnasiu mare cu esamenu de maturitate și teologi'a ; ieră purtările morale ale loru sa sia frumosu și exemplare. Densii voru tramite prea onoratului domnului protopopu locale Iosifu Baracu, petitionile loro provediute cu documentele despre posederea mentionatelor recerinti, și cei mai qualificati dintre ei, se voru preferă la punere in candidatiune.

Brasiovu, 20 Apriliu 1872.

Comitetul parochiale dela biserică cu chramulu S. Treimi din preurbu Brasiovului Tocile.

Stefanu Chiuchiunbanu, m. p.

(3—3)

Presedinte.

Concursu.

Pentru ocuparea stationei de capelanu in parochi'a gr. or. Secarămbu, tienatore de protopresbiteratul II-lea alu Geoagiolui.

Emolumentele suntu jumata din totu venitulu bisericescu in dilele de Dumineci și in serbatori.

Doritorii de a ocupă acesta statione, in sensulu statutului organicu sau sa sia teologi absoluti, și concursele loro provediute cu documentele ne-necessarie, sa le ascérna subscribulu pâna in 15 Iunie a. c. 1872.

Secarămbu 3 Maiu 1872.

Sabinu Pisoi,

parochu gr. or. și prot.

(2—3)

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante Banpotoc'a cu filia Carpenisu, protopresbiteratul gr. or. alu Joagiului I, statutore laolalta din 170 familii cu 966 susfete, se scrie concursu pâna la 24 Maiu 1872.

Emolumentele suntu : birulu preotiescu căte o ferdelu (a 22 cupe) cucurudit sfermatu dela tota famila, și stol'a obicinuita dela diversele functiuni preotiesci, care calculate totu laolalta dau unu venitul an. de 300 fl. v. a.

Doritorii de a ocupă acestu postu, sa bine-voiesca

a. și adresă suplicele loro instruite conformu Statutului ganicu, la subsemnatula in Hondolu.

Hondolu, 26 Aprilie 1872.

In contilegere cu comitetul parochialu.

Basilu Piposiu,
protopopu.

Edictu.

Eudochia Calderariu nasenta Ioanu Argintarie dela Pos-Idea, carea in tempu de 6 ani de cându a incheiatu casator'a cu barbatul ei, in repetite rendori la parasitu din necredintă — ieră acum'a mai pre urma dupa cum se constatédia jefuindu de ce a avut mai scumpu și de bani, l'a parasit de totu nescindu-se de loculu petrecerei ei, — se provoca deci, că in terminu de o jumata de anu, nesmintita sa se presentede inaintea scaonului ppescu, căci la din contra și fără de dens'a se va dă otarie causei la cererea actorelui barbatului ei, amesuratul canonelor s. nôstre bisarici gr. or.

Nocrichiu in 5. Maiu 1872.

Scaonulu ppescu gr. or. tract.
Nocrichiu C.-Mare.

G. Maieru
Adm. ppescu.

(2—3)

Edictu.

Ioanu Pitirache din Saliste, scaonulu Salistei, carele de 17 ani a pribegită fără a se sei loculu astărei lui, se provoca prin acést'a că in terminu de unu delu de facia, sa se presenteze inaintea scaonului protopopescu subscrisu, pentru ca la din contra procesulu divertiale intentato de muereea lui Mari'a Alemanu Steflea din Saliste, și in absența lui se va otari.

Sabiul 6 Maiu 2872.

Scaonulu protop. gr. res alu tract.
Sabiului I. că foru matrimoniale.

(2—3)

Edictu.

Mari'a nascuta Dimitrie Flórea din Telisc'a scaonulu Salistei, carea cu necredintă au parasit pre legiuilu ei barbatu Georgiu Bersanu (Bezganu) din Telisc'a, fără a se sei loculu astărei și petrecerei ei, se provoca prin acést'a, că in terminu de unu anu și anumită pâna in 15/27 Maiu 1873, sa se infatisiedie inaintea forului matrimoniale subscrisu, pentu ca la dinpotriva, procesulu divertiale incaminat de susu numitul barbatu in I. curg. nr. 93, se va otari și in absența ei.

Sabiul, 2 Maiu 1872.

Scaonulu protop. gr. or. alu tractului Sabiu.
(3—3) lui I, că foru matrimoniale.

Edictu.

Andrei Borgin'a dela Ghijas'a de Josu, carele de 6 ani cu necredintă a parasit pre legiuilu lui soția An'a nascuta Ioanu Sosu, și carele de stunci nu a mai datu de locu semne de viță, și de loculu ubicatiunei lui, de-ști in periodulu aces'ta prin oca-sioni private să a cercat no s'au aflat — se citédia prin acést'a că in terminu de 3 luni astăndu-se ori unde in viația, sa se infatisiedie inaintea acestul foru ppescu nesmintito spre stare de fată, căci la din contra și in absența densului se va decide procesulu incaminat asupra-i, pre bas'a ss. canone a bisericiei nôstre ortodoxe orientale.

Nocrichiu in 5 Maiu 1872.

Scaonulu ppescu gr. or. tract.
Nocrichiu C.-Mare.

G. Maieru
Adm. ppescu

(2—3)

Anunciu.

 Ioanu Lupu maiestru pantofariu, aduce la cunoștiția on. publicu schimbarea cuartirului seu din strad'a Ureziului in a Cisnadii Nr. 27 ; deci răga prin acesta pre on. publicu o incurge cu oī si ce lucru de speci'a sea, atât pentru domni cătu și dame. Susu amintitulu promite cea mai mare garantia pre lângă unu pretiu estinu. Lucrurile noue său reparaturi se primesc atât din launtru, cătu și din afara (Roman'a).